

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Hallintouudistus tehtävä yhdessä

Pitkään valmisteltu sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus (sote) sai vauhtia, kun pääministeri Juha Sipilän (kesk.) hallitus päätti marraskuussa uudistuksen linjauksista. Edellisellä vaalikaudella uudistusta oli yritetty saada liikkeelle, mutta se törmäsi monenlaisiin vaikeuksiin.

Hallituksen linjaama uudistus ei rajoitu pelkästään sosiaali- ja terveyspalvelujen uudelleenjärjestämiseen, vaan hallitus käynnisti laajan, lähes kaiken kattavan aluehallintouudistuksen.

Suomeen perustetaan nykyisten maakuntien pohjalle 18 itsehallintoaluetta, joista 15 järjestää sote-palvelunsa itse. Kolme aluetta järjestää palvelut yhdessä jonkun muun alueen kanssa. Uuden aluehallintomallin pitäisi olla valmiina 1.1.2019.

Sanelemalla hallintouudistus ei tule onnistumaan.

Uudistuksen valmistelu on lähtenyt rivakasti liikkeelle. Kunnissa, kunta-yhtymissä, maakunnissa ja valtion-hallinnossa pohditaan parhaillaan, mitä uudistus käytännössä merkitsee ja kuinka se toteutetaan. Pohtimista todella tarvitaan, koska uudistuksesta on valmiina vasta raamit.

Monissa kunnissa mietitään myös sitä, mihin maakuntaan ne haluavat kuulua. Kunnilla on parhaillaan käsiteltävänä sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön lausuntopyyntö muun muassa aluejaosta. Esimerkiksi Savonlinnan kaupungin-valtuusto päätti viikko sitten, että kaupunki pyrkii siirtymään Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Savoon.

Pelkkä kunnan oma halu ei riitä, vaan asiasta päättää valtioneuvosto. Lähtökohtana on nykyinen maakuntajako, mutta poikkeustapauksissa valtioneuvosto voi siirtää kunnan toiseen maakuntaan.

Uudistus vaikuttaa vahvasti myös elinkeinotoimintaan liittyviin julkisen vallan tehtäviin. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille on tarkoitus siirtää muun muassa maaseutuelinkeinojen kehittämis- ja rahoitustehtävät sekä lupa-asiat. Tällä hetkellä näitä tehtäviä hoitavat myös elykeskukset ja aluehallinto- viranomaiset (avi).

Keskittäminen käy kalliiksi

Yle uutisoi perjantaina (18.12.) selvityksestä, jonka mukaan jo keskituloistenkin on pääkaupunkiseudulla vaikea saada rahansa riittämään kohtuukokoiseen asuntoon. Asuntojen hinnat ovat nousseet kipurajalle myös muutamissa maakuntakeskuksissa. Maaseutualueilla hintakehitys on ollut päinvastainen.

Kaupunkien kalleus kertoo epäonnistuneesta asuntopoliitikaista ja hallitsemattomasta muutosta. Tulot eivät poista köyhyyttä, jos asumisen jälkeen raha ei riitä muuhun elämään. Onneksi kaupungit eivät ole ainoa vaihtoehto. Maaseutu on alkanut houkuttaa edullisuudellaan niin ihmisiä kuin yrityksiäkin.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Vieraana Presidentin linnassa

Meillä oli kunnia tulla kutsutuksi Tasavallan Presidentin itsenäisyyspäivän juhlaan. Kutsun saivat myös toiset vanhan luontoillan viimeiset jäsenet, Veikko Neuvonen ja Seppo Vuolanto.

Alussa tungos oli tukahduttava, mutta kun valtiosalikin vapautui kättelyn päättymisen jälkeen koko vierasjoukon käyttöön, tungos helpotti. Ilmapiiro oli, toisin kuin olisi voinut odottaa, hyvin välitön ja jopa rento.

Luin tulomatkalla iltapäivälehtien kuvaukset linnan juhlista – ja hämmästyin. Tuntui kuin olisimme olleet eri juhliissa. Näin toki useita lehdissä kuvatuista henkilöistä, vaikka heidän kanssaan en juuri keskustellut.

Juhlien yksi teema oli kulttuuri. Se ei kyllä näkynyt lehtien kuvauksissa, eikä varsinkaan se, että mukana oli kulttuurin ”ruohonjuuritason” tekijöitä. Muutama taiteen huippu oli lehdissä esillä, mut-

ta hekin tuntuivat valitun pukujensa tähden, ei sen vuoksi, mitä he ovat siviilissä saaneet aikaan. Sotaveteraaneja lehdet eivät sentään tohtineet kokonaan sivuuttaa. Toivottavasti televisio hoiti osuutensa paremmin.

Ei ole aivan yhdentekevää, mitä lehdet linnanjuhlista kirjoittavat. Kun kansalle kerrotaan vain pukuloihosta ja pintajulkisten tanssimisesta, syntyy itsenäisyyspäivän juhlasta juuri sellainen kuva, jota Irwin (Antti Hammarberg 1943–1991; sanat Vexi Salmi) kuvaa laulussaan: ”vain yksi on joukosta poissa, Sven Tuuvaa ei siellä näy, on sankarit muut karkeloissa, ja juhlat heiltä ne käy”. Tämä käsitys on myös ollut syynä mielenosoituksiin.

Tilanne linnan juhlissa ei ole niin tyyli. Toki siellä on mukana valtakunnan kermaa mutta myös tavallisia ihmisiä, jotka omalla työllään hiljaisesti ovat edistäneet Suomen hyvinvointia, joskus ehkä enemmänkin

kuin ne, jotka paistattelevat julkisuudessa.

Keskittyminen naisten pukuihin luo paineita seuraaviinkin linnajuhlisiin: jotta pääsisi esille, on ensi kerralla puettava päälle jotakin vielä häkellyttävämpää. Juhlan tarkoitus hukkuu; kyse on nimenomaan itsenäisyysjuhlasta, ei muotinäytöksestä.

Linnassa näimme ihmisiä kerralla enemmän kuin vuodessa kotikylässämme.

Huvittava oli sisääntulo juhlaan pimeästä ja sateesta. Salamavalojen välke ohjasi meidät oikealle ovelle mutta katkesi kuin seinään, kun me ehdimme siihen.

Media siis jakaa vieraat kahteen kastiin, kiinnostaviin ja taviksiin. Sisällä ei sellaista jakoa huomannut. Juttuhetki avautui

outojenkin kesken ja keskustelun avaukseksi kävi toivotus ”hyvää itsenäisyyspäivää”.

Tulihan matkalla mietittyä juhlan taloudellistakin merkitystä. Usein näkee arvosteltavan juhlaa valtion varojen tuhlaamisena. En tiedä, mitä järjestelyt valtiolle maksavat, mutta se on varmaa, että vieraat käyttävät juhlaan enemmän rahaa kuin valtio.

Jos laskee varovaisesti, että vieras kuluttaa keskimäärin reilun tuhat euroa pukeutumiseen, matkustamiseen, majoitukseen ja muuhun valmistautumiseen, se merkitsee parin miljoonan euron piristysruisketta kaamoksen talouselämään. Siitä hyötyvät taksi, liikennöitsijät, hotellit, ravintolat, kaupat, kampaamot, ompelimot ja monet muut.

Valtio saanee tästä rahasta veroina enemmän kuin mitä itse juhla maksaa.

Linnassa näimme ihmisiä kerralla enemmän kuin vuo-

dessa kotikylässämme. Silti – tai sen vuoksi – oli mukava palata maaseudun rauhaan, tänne korppien ja keltasirkkujen seuran. Vaikka kylässämme ei ole paljon väkeä, apua saa aina. Naapurimme ottivat vapaata töistä, jotta voisivat hoitaa meidän koiramme, kyyditsivät meidät bussipysäkillä ja maanantaina noutivat sieltä – ja tarjosivat vielä aterian matkasta väsyneille! Sellaista on naapuriapu parhaimmillaan.

SEPPÖ VUOKKO
luontokirjailija
Savtaipaleelta
seppo.vko@pp.inet.fi

LEHTIKATSAUS

Maakuntavaalit rauhasa

Sanomalehti **Karjalainen** ei kiirehtisi ensimmäisten maakuntavaalien ajankohtaa. ”Joensuulainen kunta- ja uudistusministeri **Anu Vehviläinen** (kesk.) on keskeinen ministeri uusien maakuntavaalien valmistelussa. Hänen mukaansa (Karjalainen, 18.12.) paras ajankohta vaaleille olisi pitää ne yhdessä kuntavaalien kanssa huhtikuussa 2017.

Todennäköistä on kuitenkin, että sote-uudistuksen lakien valmistelu ja toteutuksesta päättämisen eduskunnassa vie nyt oletettua enemmän aikaa.

Siksi järkevää on siirtää maakuntavaalit suosiolla vuoteen 2018, joka toimisi siksikin, että uusien itsehallintoalueiden on suunniteltu aloittavan vuoden 2019 alussa. Myöhemmin vaalit voisi yhdistääkin, kunhan uusien alueiden ja kuntien tulevat roolit ensin selkiytyvät.

Ensimmäinen maakuntavaali on jopa kuntavaaleja tärkeämpi. Siksi vaalien ajankohta on päätettävä hyvissä ajoin.”

Sopiva palkka poliitikolle?

Etelä-Suomen Sanomat pohti, mikä on sopiva palkka puolipäiväisille poliitikoille.

Lahden kaupunki uudistaa varsin poikkeuksellisella tavalla päättäjäorganisaatioaan, kun päätoiminen kaupunginhallituksen puheenjohtaja saa vuodenvaihteessa rinnalleen viisi puolipäiväistä kuntapoliitikkoa.

”Paikallaan oli tietenkin keskustella, mikä on kohtuullinen mutta riittävä summa puolipäiväisten poliitikkojen vuosipalkkioksi. Päätetyksi tullut 30 000 euroa oli helppo perustella ainakin matemaattisesti. Onhan se tasan puolet kokopäiväisen kaupunginhallituksen puheenjohtajan palkkiosta.

Kun osapäiväisille luotamusjohtajille aletaan nyt maksaa kieltämättä varsin suurta korvausta, on syytä odottaa, että he sitoutuvat tehtävänsä aiempaa tiukemmin, mikä toivottavasti alkaa nopeasti näkyä entistä tehokkaampana valmisteluna ja päätöksentekona.

Varmimmaksi vakuudeksi on paikkalaan, että luotustulo asettaa uudelle poliittiselle nyrkilleen selvät tavoitteet ja seuraa tiiviisti niiden toteutumista.”

RAHIKAINEN

TOIMITTAJALTA

Muuttuiko mikään kartellin jälkeen?

Metsähallituksen vaatiman 160 miljoonan euron kartelli-korvauksen käsitelly on edennyt Helsingin käräjäoikeudessa yli puolenvälin.

Ensimmäinen istunto pidettiin lokakuussa. Metsähallituksen ja vastaajina olevien Metsäliiton, Stora Enson sekä UPM:n loppulausuntoihin päästään tammikuun lopulla.

Käräjäoikeuden vaikea tehtävä on arvioida, kuinka suuren tappion kartelli mahdollisesti aiheutti.

Liikennevahingoissa korvaus määräytyy autokorjaamon kuitin perusteella. Metsähallituksella ei kuittia ole esittää. Sen sijaan käräjäoikeudelle on kertynyt tuhansia sivuja todistajalausuntoja ja toisistaan poikkeavia asian-tuntija-arvioita kartellin vaikutuksista.

Vuonna 2013 Helsingin käräjäoikeus tuomitsi asfalttikartelliin syyllistyneet yhtiöt maksamaan 37 miljoonan euron korvaukset kunnille.

Asfalttikartellin vahingoista näytöt olivat jo ennakkoon selvemmät kuin puukartellissa. Kilpailuvirasto arvioi, että asfalttiyhtiöt pitivät urakkahintoja kymmenen prosenttia

korkeammalla kuin kilpailutilanteessa. Markkinaoikeus vahvisti asfalttikartellilla olleen hintoja korottava vaikutus.

Puukartellin hintavaikutuksia oli markkinaoikeuden mukaan mahdoton arvioida. Kilpailuvirasto tyytyi toteamaan, että puukartellilla on oletettavasti ollut markkinavaikutuksia.

Nyt käräjäoikeudessa kuul-tujen todistajien lausunnoista on piirtynyt kuva, missä kartellin paljastanut UPM vah-ti puukauppojen hintakuria kol-mesta metsäyhtiöstä tiukim-min.

UPM:n pomot olivat yleensä kokoonkutsujina tapaamisiin, joissa kolmen yhtiön metsä-päälliköt tai aluejohtajat vaihtoivat puukauppojen hinta-tietoja.

UPM:ssä kieli oli karskia. Aluejohtajille annettua hin-noitteluohejetta metsäpäällikkö ryyditti ilmoittamalla kurista-vansa alaisensa, jos ohjeesta poiketaan. Kilpailija Metsälii-toe ilmoitettiin, että kuusi-kuitupuun hinnan mahdolli-nen korotus syyttää yhtiöiden välille sodan.

Kartellitunnustuksen jäl-keen UPM:n metsäosasto sai yhtiön johdolta käskyn kertoa kilpailuviranomaisille kaikki mahdollinen tieto kielletystä hintayhteistyöstä kilpailijoi-den kanssa. Pelissä UPM:llä oli tunnustuksen antama suoja kartellisakkoja vastaan.

Jos joku salailee tai sohlaa viranomaisen kuulusteluis-sa, niin kohtalona ovat potkut, kuului ohje.

Todistajat ovat kertoneet metsäyhtiöiden hinnoitte-lustrategiasta kartellivuosi-na 1997–2004. Sellulla, paperilla ja kartongilla tuloksensa teh-neet yhtiöt pitivät kuitupuiden hinnan tiukasti kurissa. Met-sänomistajien leimikoista kil-pailtiin tukin hinnalla.

Itsenäiset sahurit ovat jo eh-tineet muistuttaa, että niinhän suuret metsäyhtiöt toimivat tu-kin ja kuitupuun hintojen suh-teen edelleen. Kuitupuun hin-ta ei liikahta, vaikka selluteol-lisuudessa pääoman tuotto on useita kymmeniä prosentteja.

Sahurit on helppo pitää nöy-rinä, kun sahauskessa synty-välle hakkeelle ei käytännös-sä ole kuin kolme ostajaa: Metsä Group, Stora Enso ja UPM.

JUHA KAIHLANEN
juha.kaihlanen@mt1.fi